



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **T. T. H. T.**, zastoupena Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 10. 2019, č. j. 31 A 287/2017 – 65,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 10. 2019, č. j. 31 A 287/2017 – 65, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 7. 8. 2017, č. j. MV-77517-7/SO-2017 **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 38 798 Kč k rukám jejího zástupce advokáta Mgr. Petra Václavka ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobkyně podala dne 10. 8. 2016 žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podle § 87b zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Tuto žádost Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) zamítlo, neboť dospělo k závěru, že žalobkyně uzavřela manželství s občanem České republiky účelově, aby získala pobytové oprávnění. Uvedeným jednáním žalobkyně obcházela zákon a naplnila proto důvod pro zamítnutí žádosti uvedený v § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu

cizinců. O účelovosti manželského svazku podle ministerstva svědčí skutečnost, že manžel žalobkyně plánoval sňatek ještě předtím, než se se žalobkyní osobně setkal a že sňatek s ní uzavřel krátce po svém příletu do Vietnamu, i když v té době manželé nemluvili společným jazykem. V jejich výpovědích pak ministerstvo našlo významné nesrovnalosti, které nasvědčují tomu, že manželé nesdílejí společnou domácnost.

[2] Žalovaná zamítla odvolání žalobkyně, neboť se ztotožnila s posouzením ministerstva. Uvedla, že rozpory ve výpovědích jsou natolik zásadní, že je nelze přičítat nervozitě a že naopak svědčí o snaze zkreslit zjišťované skutečnosti, aby působily dojmem, že manželství nebylo uzavřeno účelově. Naprostá většina odpovědí na položené otázky je natolik odlišná, že svědčí o neznalosti manželů o sobě navzájem v takové míře, že to nevypovídá o manželství uzavřeném dvěma lidmi, kteří spolu chtějí skutečně žít. V této souvislosti žalovaná poukázala na rozpor tvrzení manželů o způsobu a četnosti jejich komunikace před uzavřením manželství, na rozpor v jejich popisu průběhu žádosti o ruku, v jakém jazyce žádost proběhla, zda měl manžel prsten či nikoli, kdy byl sňatek uzavřen a kdy proběhla jeho registrace, kdy a kde došlo k prvnímu intimnímu styku, zda a jak žalobkyně pomáhá s domácností.

[3] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované žalobou, kterou krajský soud zamítl. V odůvodnění uvedl, že nemá pochybnosti o tom, že se v daném případě jedná o účelově uzavřené manželství a poukázal na závěry vyplývající z provedených výsledků žalobkyně a svědeckých výpovědí jejího manžela, tchýně a kamarádky X. Manžel žalobkyně za ní do Vietnamu odjel, aniž by se předtím viděli či byli spolu blíže v kontaktu, několik dnů po příletu ji požádal o ruku a krátce na to se dokonce vzali. Okolnosti žádosti o ruku i následné svatby oba manželé vylíčili jinak, neshodli se ani na základních rysech, ať již se jedná o místo žádosti o ruku, pořízení snubního prstenu, způsobu souhlasu žalobkyně či počtu hostů na svatbě. Neshodli se ani na okamžiku jejich prvního intimního styku. O účelovosti manželství svědčí i přílet žalobkyně do České republiky až rok po svatbě. Krajský soud odmítl, že by uvedené rozpory měly bagatelní význam, neboť se týkají skutečností, které jsou pro manželství a skutečné soužití dvou lidí zásadní a snadno zapamatovatelné. Správní orgány nezkoumaly pouze historii vztahu žalobkyně a jejího manžela, nýbrž i aktuální stav. Ministerstvo provedlo několik místních šetření a položilo otázky, které se týkaly společného bydlení, péče o domácnost či trávení volného času o víkendech. Odpovědi na tento okruh otázek podtrhují závěr o účelovosti manželství. Oba manželé se lišili v odpovědích, zda manžel žalobkyně má pracovní víkend či nikoliv, zda měl manžel o víkendu návštěvu, rozcházejí se i v otázce vaření v domácnosti a v popisu vybavení pokoje. Krajský soud rovněž poukázal na výpověď babičky manžela žalobkyně, která při prvním místním šetření vůbec nevěděla o svatbě svého vnuka a která také popřela, že by s nimi žalobkyně bydlela v domě. I bez této výpovědi však lze uzavřené manželství považovat za účelové. Zjištěné rozpory nejsou způsobeny odlišným vnímáním skutečností jednotlivými osobami a specifickým fungováním paměti, nýbrž svědčí o tom, že se manželé nebyli schopni dohodnout na všech detailech toho, co budou vypovídat. Ačkoli jejich manželství může být do určité míry netradiční, nelze zejména s ohledem na přílet stěžovatelky s ročním zpožděním po svatbě shledat v uzavřeném manželství cíl trvalého soužití či vzájemnou podporu a pomoc. Soud nemohl přihlídnout ke skutečnosti, že se manželům narodilo dítě, neboť se jedná o skutečnost, která nastala až po vydání napadeného rozhodnutí. Soud přitom rozhoduje podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů. Žalobkyně však může nové skutečnosti uplatňovat v případném novém řízení u správních orgánů. Krajský soud rovněž odmítl námitku absence posouzení přiměřenosti rozhodnutí žalované do soukromého a rodinného života stěžovatelky, neboť zákon o pobytu cizinců to v předložené věci nepředpokládá.

II. Kasační stížnost

pokračování

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž namítla důvody, které podřadila pod důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Nejvyšší správní soud však uplatněné důvody posoudil s ohledem na jejich obsah jako důvody uvedené § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Kasačnímu soudu stěžovatelka navrhla, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatelka upozornila, že ministerstvo bylo při posouzení účelovosti uzavřeného manželství povinno kumulativně prokázat jak úmysl obcházet zákon o pobytu cizinců k získání pobytového oprávnění, tak i úmysl vést společný život. Důkazní břemeno, které je na straně správního orgánu, ministerstvo neuneslo, neboť úmysl vést společný život vyvodilo pouze z výslechu manželovy babičky. Stěžovatelka v této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 4 Azs 228/2015, ve kterém Nejvyšší správní soud uzavřel, že sdílení společné domácnosti není v manželství právní povinností, a proto není možné z absence společné domácnosti přímo vyvozovat účelovost uzavřeného manželství. Ze skutečnosti, že stěžovatelka a její manžel nežili před příletem do České republiky v jednom bytě, nelze vyvozovat, že manželství bylo uzavřeno účelově, neboť toto manželství mohlo být konzumováno jinými způsoby. Současné komunikační technologie oběma umožňovaly být v častém kontaktu, sdělovat si každodenní záležitosti, vzájemně se podporovat a pomáhat si. Stěžovatelka připomněla, že důvodem, proč do České republiky neodcestovala dřív, byla skutečnost, že na cestu neměla peníze. To však nemůže opravdovost jejího manželství zpochybnit.

[6] Rozpory ve výpovědích nelze podle stěžovatelky bez dalšího považovat za indikátor účelového manželství. Krajský soud nezkoumal, jaký vztah má její manžel se svojí babičkou a zda je u nich vůbec zvykem informovat se o běžných a mimořádných životních událostech. Ani ze skutečnosti, že ze dvou místních šetření byla v místě bydliště žalobkyně zastížena pouze jednou, nelze dovozovat, že jediným účelem uzavření manželství bylo získání pobytového oprávnění. Stěžovatelka není povinna být doma 24 hodin denně. Rozdíly ve výpovědích, které krajský soud označil za *přetrvávající rozpory, které se dále prohloubily*, nejsou natolik závažné, aby odůvodnily přijmout závěr, že uzavřené manželství je účelové (otázky ohledně podoby vyzvednutí na letišti, zda stěžovatelka na letišti od manžela obdržela květiny).

[7] Stěžovatelka dále namítla, že se oba správní orgány zabývaly pouze rozpornými odpověďmi a nezohlednily odpovědi, ve kterých se stěžovatelka a její manžel naopak shodovali. Stěžovatelka se proto s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 10 Azs 68/2018 domnívá, že posouzení správních orgánů je jednostranné, neboť pouze vyzdvihuje dílčí rozpory a upozaduje okolnosti, které závěr o účelovosti manželství nepodporují. Napadený rozsudek, který taková rozhodnutí přijal, je proto nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[8] Poslední kasační námitkou vyjadřuje stěžovatelka svůj nesouhlas s posouzením přiměřenosti dopadů rozhodnutí krajského soudu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 83/2015 – 31 se totiž domnívá, že oba správní orgány, stejně jako krajský soud, měly povinnost posuzovat přiměřenost dopadů rozhodnutí a rozsudku do soukromého a rodinného života stěžovatelky. V této souvislosti stěžovatelka připomněla, že Nejvyšší správní soud přiznal její kasační stížnosti odkladný účinek pro silné rodinné vazby na území České republiky, kde žije se svým manželem a nezletilou dcerou. Ačkoli nelze v soudním řízení přistupovat ke skutkovým novotám, je podle stěžovatelky nutné posoudit

aktuální rodinnou situaci, a to zejména skutečnost, že na území České republiky žije se svým manželem a nezletilou dcerou narozenou v roce 2018, která je občankou České republiky.

[9] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v intencích § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích uplatněných důvodů [§ 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.] a v rozsahu kasační stížnosti. Vady, ke kterým by musel přihlédnout z úřední povinnosti, přitom neshledal.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], neboť taková vada by bránila věcnému přezkumu. Stěžovatelka se domnívá, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, protože správní orgány vyzdvihly pouze rozpory a upozadily ty okolnosti, které účelovost manželství naopak nepodporují.

[13] Za rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů je podle ustálené judikatury třeba považovat takové rozhodnutí, ze kterého není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci žalobce a proč popsany skutkový stav podřadil pod zvolené právní normy (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73). Z napadeného rozsudku je zřejmé, z jakého skutkového stavu krajský soud vycházel, která zjištění považoval za rozhodné skutkové okolnosti, jak tyto okolnosti hodnotil a jak je právně posoudil. Krajský soud vypořádal žalobní námítky a jasně a srozumitelně odůvodnil, proč považuje manželství stěžovatelky a jejího manžela za účelově uzavřené. Jeho závěry tak lze s úspěchem přezkoumat. Námítce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku proto kasační soud nepřisvědčil.

[14] Stěžovatelka dále v kasační stížnosti krajskému soudu vytýká jeho závěr, že se správním orgánům podařilo prokázat, že uzavřela manželství s občanem České republiky výlučně za účelem získání pobytového oprávnění. Stěžejní otázkou proto je, zda manželství stěžovatelky a jejího manžela bylo možné v době rozhodování správních orgánů za takové považovat.

[15] Zákon o pobytu cizinců pojem účelového manželství nedefinuje. Bližší interpretační vodítka poskytují správním orgánům a soudům *Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Com(2009) 313 final ze dne 2. 7. 2009 a Com(2014) 604 final ze dne 26. 9. 2014* (dále jen „sdělení“) a *Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků*, která je přílohou druhého sdělení. Podle příručky je základním prvkem zneužití předstírané chování, které je spojeno s absencí záměru sezdaného páru tvořit rodinu jako sezdaný pár a vést skutečný život a k němuž došlo za účelem získání práva na volný pohyb a pobyt podle práva EU. Při prokazování účelovosti manželství je proto nutné prokázat jednak úmysl uzavřením sňatku obejít právní předpisy cizineckého práva a jednak úmysl nevést společný manželský život. Důkazní břemeno přitom nesou státní orgány, a občané EU a jejich rodinní příslušníci proto nemusí aktivně dokazovat opravdovost uzavřeného manželství. Stačí, pokud rodinný příslušník občana EU doloží vznik manželství, čímž získá právní nárok na pobytové oprávnění a je na státních orgánech, aby prokázaly, že posuzovaný sňatek je účelový. Uvedené potvrdil ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud (srov. rozsudky ze dne

pokračování

29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 – 30, ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 – 21, ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 – 39).

[16] V rozsudku ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 – 39, Nejvyšší správní soud podotkl, že správní orgán nesmí při posuzování manželství zapomínat, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Lidé mohou uzavírat, a také uzavírají, sňatky z různých pohnutek, proto skutečnost, že manželé uzavřeli manželství mj. i z důvodu řešení pobytové situace jednoho z nich, nedokládá sama o sobě úmysl obejít zákon o pobytu cizinců.

[17] Prvostupňový správní orgán ve svém rozhodnutí odkázal na orientační kritéria zformulovaná Komisí, jež mají napomáhat rozpoznat účelová manželství a vyjmenoval ta, která stěžovatelka naplnila. Naplnění některých z těchto kritérií však ještě bez dalšího nevede k závěru, že manželství je účelové. Existence indikativních faktorů je totiž pouze podnětem k tomu, aby správní orgán zahájil vyšetřování, které podezření na účelovost manželství vyvrátí nebo potvrdí. Vyhodnocení zjištěných skutečností však správní orgán nemůže zaměřit pouze na zjištěné rozpory, ale musí zohlednit rovněž ty skutečnosti, které svědčí ve prospěch žadatele o pobytové oprávnění (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 – 30 a ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 – 21) a v případě přetrvávajících pochybností o opravdovosti manželského svazku rozhodnout ve prospěch manželství (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 – 40).

[18] Nejvyšší správní soud má za to, že ve světle uvedených východisek napadený rozsudek a ani obě správní rozhodnutí neobstojí. Správní orgány (a následně i krajský soud) odůvodnily svůj závěr o účelovosti manželství zjištěním, že stěžovatelka nevede se svým manželem společnou domácnost, a že ve výpovědích jednotlivých osob (stěžovatelky, jejího manžela, společné kamarádky X, řečené X, a stěžovatelčiny tchýně) existují tak zásadní rozpory, že je zřejmé, že manželství nebylo uzavřeno za účelem společného rodinného života, ale pouze za účelem získání pobytového oprávnění. Takto zásadní rozpory ve výpovědích všech zúčastněných však Nejvyšší správní soud neshledal.

[19] Stěžovatelka v kasační stížnosti s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 – 40, správně namítla, že i kdyby manželé skutečně nevedli společnou domácnost, nemůže to vést k závěru, že nemají v úmyslu vést společný manželský život. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uvedl, že sdílení společné domácnosti není v manželství právní povinností, a proto z její absence nelze vyvozovat závěr o účelovosti manželství. Z uvedeného tedy vyplývá, že absence společné domácnosti má pro posouzení úmyslu nevést společný manželský život minimální význam, a proto bez doplnění dalších významnějších skutkových zjištění nemůže vést k závěru, že manželství bylo uzavřeno účelově s cílem získat pobytové oprávnění.

[20] Závěr správních orgánů a krajského soudu o tom, že manželé nevedou společnou domácnost, však není správný. Ze správního spisu kasační soud zjistil, že první kontrolu místa pobytu na adrese X, provedla policie 1. 9. 2016, tj. necelý měsíc po stěžovatelčině přiletu do ČR, v blíže neuvedený čas. V domě zastihla pouze babičku manžela, která nevěděla, že se její vnuk oženil a popřela, že by s nimi na této adrese stěžovatelka bydlela. Při druhé kontrole místa pobytu provedené dne 9. 11. 2016 kolem 10 hodin policie stěžovatelku v domě zastihla. Třetí kontrolu policie provedla 10. 11. 2016 kolem 20 hodin, přičemž v domě zastihla pouze stěžovatelčinu tchýni. Ta uvedla, že stěžovatelka právě odešla, ale jinak v domě bydlí. Policie následně prověřila, zda se stěžovatelka nezdržuje na adrese X. Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že jde

o adresu bydliště společně kamarádky X. Majitelé této nemovitosti však policii při kontrole sdělili, že stěžovatelku znají, ale u nich nebydlí. V písemném sdělení o provedené pobytové kontrole policie uvedla, že se přes provedené šetření domnívá, že stěžovatelka na adrese X nebydlela minimálně až do kontroly provedené dne 1. 9. 2016, neboť sdělení babičky bylo bezprostřední a upřímné. Pokud by tam stěžovatelka bydlela, musela by o tom babička vědět. Navíc babička policejní hlídce popsala, kde stěžovatelka skutečně bydlí.

[21] Z tohoto skutkového zjištění nevyplývá, že by stěžovatelka bydlela jinde, než na uváděné adrese. Jediný, kdo z vyslychaných či zastižených osob popřel, že stěžovatelka v domě bydlí, byla manželova babička. I policie svůj původní závěr, že stěžovatelka v domě nebydlí, korigovala tak, že se domnívá, že stěžovatelka v domě nebydlela minimálně až do prvně provedené kontroly. Správní orgány sice poukázaly na rozpory ve výpovědích manželů ohledně vybavení společného pokoje a trávení společného času, ani ty však absenci společné domácnosti nepotvrzují. Nejvyšší správní soud nepopírá, že stěžovatelka na rozdíl od svého manžela a tchýně uvedla, že stěny společně obývaného pokoje jsou žluté a nikoli bílé. Tento rozpor však s ohledem na další skutková zjištění (viz dále) není nijak významný. Uvedený rozpor proto nemůže bez dalšího vést k závěru, že stěžovatelka v domě nebydlí, případně, že nemá v úmyslu s manželem vést společný manželský život.

[22] Nejvyšší správní soud rovněž nesouhlasí se závěrem správních orgánů, že stěžovatelka nedokázala správně odpovědět na otázku, v kolik hodin její manžel vstává a odchází do práce. Při prvním výslechu stěžovatelka na otázku, kdy ráno vstává a kdy odchází její manžel, odpověděla, že ona vstává kolem osmé hodiny a její manžel odchází do práce v sedm hodin. Manžel na stejnou otázku odpověděl, že on vstává v sedm hodin a manželka spí tak do osmi. Při druhém výslechu se správní orgán stěžovatelky zeptal, v kolik hodin vstával její manžel do práce včerejší den. Stěžovatelka odvětila, že manžel měl včera volno. Správní orgán se následně zeptal, kdy manžel vstával předvčerejškem, načež stěžovatelka odpověděla, že vstával několik minut po sedmé hodině a odcházel asi v 7:20 nebo 7:30 hodin a že do práce jel autobusem. Její manžel na stejné otázky odpověděl, že včera měl volno, předvčerejškem vstával o sedmé s tím, že vstává o šesté, ale „vyhrabe“ se vždy až v sedm a že do práce odcházel v sedm, protože v 7:20 mu jede autobus. Tyto odpovědi nejsou rozporné natolik, aby svědčily o tom, že stěžovatelka se svým manželem nebydlí ve společné domácnosti. Je nepravděpodobné, že by stěžovatel stihl odejít přesně v 7 hodin, pokud v tuto dobu, jak vypověděl, teprve vstával. I kdyby však ano, stěžovatelka i její manžel shodně uvedli, že stěžovatelka spí do osmi hodin. Je proto pravděpodobné, že v době, kdy její manžel odcházel do práce, ještě spala a nemusela postřehnout, kolik bylo v tu dobu přesně hodin.

[23] Rovněž ani rozdílný popis vybavení společně obývaného pokoje k tomuto závěru nevede. K vybavení pokoje se vyjádřila stěžovatelka, její manžel a tchýně. Stěžovatelka společný pokoj popsala jako pokoj ve druhém patře, ve kterém je postel, skříň, stůl, pohovka, televize, koberec a stěna má žlutou barvu. Její manžel tento pokoj popsal tak, že jde o pokoj ve druhém patře, který je o něco větší než výslechová místnost, vpravo je postel, skříň, televize, stěny jsou bílé a na zemi je koberec. Tchýně uvedla, že pokoj jejího syna a snachy se nachází v prvním patře, pokoj je velký asi jako výslechová místnost, je vymalovaný bíle a je v něm manželská postel, televize a šedě mourovatý koberec. Ačkoli jsou v jednotlivých výpovědích určité rozdíly, nejsou takového charakteru, aby v souhrnu s ostatními skutkovými zjištěními mohly vést k závěru, že stěžovatelka v domě nebydlí. Předně je třeba poukázat na to, že stěžovatelka ve shodě se svým manželem uvedla, jak často a čím se její manžel holí. Dále shodně odpověděla na otázku, kolik času tráví její manžel na Facebooku a z jakého zařízení se na něj přihlašuje, kolik je v domě koupelen a kolik kuchyní, jaká je barva jejich zubních kartáčků, že má manžel v domě dílnu, ve které rád pracuje se dřevem, a že si do pokoje společně pořídili povlečení a kytky.

pokračování

Rovněž uvedla, že dům, ve kterém s manželem žijí, má vlastní studnu, a protože žijí s tchýní, nemusí platit inkaso. Ačkoli posledně uvedené informace sdělila ministerstvu pouze stěžovatelka, ministerstvo je u ostatních obyvatel dotčeného domu neověřilo, v souhrnu s ostatními skutkovými zjištěními naznačují (čímž zároveň zpochybňují závěr ministerstva), že stěžovatelka vede se svým manželem společnou domácnost a indikují také její úmysl vést s manželem společný manželský život. O tom, že je tento úmysl vzájemný, pak vypovídají i shodné plány obou manželů do budoucna – našetřit peníze a mít společné dítě. Ani rozpor, zda stěžovatelka vaří či nikoli, není nijak zásadní. Stěžovatelka vysvětlila, že umí vařit vietnamská jídla a s těmi českými potřebuje pomoc, proto např. loupe brambory. Takovou činnost přitom její tchýně i manžel mohli oprávněně vnímat tak, že i stěžovatelka vaří, proto jejich výpověď není bez dalšího nevěrohodná. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že zjištěný skutkový stav ve svém souhrnu neprokazuje, že stěžovatelka s manželem nebydlí.

[24] Žalovaná dále poukázala na skutečnost, že manželé před uzavřením sňatku nehovořili společným jazykem a že jejich výpovědi ohledně používání Google překladače jsou nevěrohodné, jestliže zároveň tvrdí, že ani jeden neměli přístup na internet. Manžel vypověděl, že ze začátku mu s překladem pomáhala kamarádka Xa později Google překladač a že komunikovali přes SMS, neboť v té době ještě neměl chytrý telefon ani notebook. Stěžovatelka rovněž uvedla, že ke komunikaci s manželem používala Google překladač a že spolu komunikovali přes SMS a že ani ona v té době neměla chytrý telefon, aby mohla komunikovat např. přes sociální sítě. X sice kontaktovala přes Facebook, ale to bylo v internetové kavárně. Oba manželé také shodně uvedli, že stěžovatelka v Hanoji absolvovala čtyřměsíční kurz českého jazyka a poté se již učila sama. Nejvyšší správní soud nepovažuje tyto výpovědi za nevěrohodné, neboť stěžovatelka alespoň ve vztahu k X vysvětlila, že navštívila internetovou kavárnu. To, jak manželé řešili připojení k internetu, aby mohli využít Google překladač v situaci, kdy jej doma pravděpodobně nemají, se jich správní orgán nezeptal. Učiněné úvahy jsou proto pouze domněnky správních orgánů, ze kterých nelze dovozovat účelovost sňatku.

[25] Nejzávažnějším rozporem ve výpovědích manželů byl popis okolností žádosti o ruku a údaj, zda k prvnímu intimnímu styku došlo ještě před svatbou nebo až po ní. Ačkoli jde o významnou událost v manželském životě, nemůže ani takto významný rozpor sám o sobě vést k závěru, že výlučným účelem sňatku bylo získání pobytového oprávnění. Manželé shodně uvedli, kdy proběhla oslava sňatku a kdy jeho registrace. Skutečnost, že stěžovatelčin manžel při druhém výslechu jednotlivá data nejdříve popletl a poté nebyl schopen přesně určit, za jak dlouho po oslavě proběhla registrace sňatku, opravdovost manželství nevyvrací. Oba manželé totiž shodně uvedli, kdo platil svatební hostinu, kdo ji organizoval, kde proběhla, z kolika chodů a z jakých jídel se svatební hostina skládala a i na tom, kolik se jí účastnilo svatebních hostů. Manželovo tvrzení, že hostů bylo „30 zbruba, do 50 lidí, no tak nějak, počet určila manželka,“ není v rozporu s původními výpověďmi obou manželů, že hostů bylo 60. Počet 50 či 60 osob se totiž od sebe vizuálně příliš neliší.

[26] Manželé se rovněž shodli na tom, jak se seznámili a z jejich odpovědí lze dovodit, že se o sebe vzájemně zajímají. Oba například správně uvedli, kdy se druhý manžel narodil, jaké má druhý manžel vzdělání. Stěžovatelka správně uvedla, kde její manžel a jak dlouho pracuje, manžel zase věděl, jakou práci stěžovatelka vykonávala ve Vietnamu a čím by se chtěla živit v České republice. Oba také prokázali znalost ohledně nejužší rodiny druhého manžela - stěžovatelčin manžel věděl, že biologický otec stěžovatelky již nežije a že stěžovatelka má nevlastního otce a nevlastního bratra. Stěžovatelka zase správně uvedla, že rodiče jejího manžela spolu nežijí a že manžel má nevlastní sestru, která žije s jeho otcem. Správně také uvedla, že stěžovatelova matka pracuje v zemědělství.

[27] Stěžovatelčin manžel uvedl, že měl v plánu stěžovatelku požádat o ruku ještě před prvním osobním setkáním, protože tušil, že je to něco víc než přátelství. Jakkoli se to může správním orgánům a krajskému soudu jevit jako unáhlené, není výjimečné, že manželství bývá uzavíráno po velice krátkých známostech. V tomto ohledu tedy uzavřené manželství není ničím výjimečné, a proto skutečnost, že stěžovatelka uzavřela s občanem ČR sňatek krátce poté, co se s ním poprvé osobně setkala, nestačí k závěru, že si jej vzala jen proto, aby mohla v jeho zemi legálně pobývat. Toto tvrzení navíc vysvětluje, proč si manžel opatřil doklady potřebné k uzavření sňatku ještě před svým odletem do Vietnamu.

[28] Ani skutečnost, že stěžovatelka přiletěla do ČR až po roce od uzavření sňatku, nesvědčí o jeho účelovosti, jak se mylně domnívají oba správní orgány a krajský soud. Naopak podporují tvrzení stěžovatelky a jejího manžela, že nevěděla, že ji chce manžel po příletu do Vietnamu požádat o ruku. Stěžovatelka vysvětlila, že neměla na cestu potřebné peníze, proto ihned po svatbě nenásledovala manžela do jeho země. Stěžovatelka i její manžel shodně uvedli, že se seznámili koncem ledna 2016. Kdyby jejich sňatek byl účelový, měla stěžovatelka dostatečný prostor pro to, aby si do jeho příletu našetřila na cestu a bezprostředně po uzavření manželství společně s manželem odcestovala do ČR.

[29] Poslední rozpor, na který správní orgány poukazují, rovněž nevede k jednoznačnému závěru, že sňatek byl účelový. Ministerstvo uvedlo, že stěžovatelka lhala o tom, jak se seznámila se společnou kamarádkou X. Stěžovatelka vypověděla, že X je její kamarádka z dětství, že zhruba do X 8 let byly sousedky a potom že se X přestěhovala do ČR. Až byly obě větší, našly se na internetu, což bylo asi v roce 2010. Správní orgán stěžovatelku konfrontoval s výpovědí X, která uvedla, že jsou kamarádky přes internet a že stěžovatelku zná asi rok nebo rok a půl. Stěžovatelka na to reagovala tak, že se asi zmýlila v datu, kdy X kontaktovala přes internet a že X byla zřejmě tak malá, že si ji nepamatuje. Aby správní orgán mohl konstatovat, že stěžovatelka lhala, musela by X, případně její rodiče, stěžovatelčino vysvětlení popřít, což však ze správního spisu nevyplývá. Proto ani tento rozpor neprokazuje stěžovatelčin úmysl uzavřít sňatek výlučně za účelem získání pobytového oprávnění.

[30] Poslední kasační námitce Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Stěžovatelka má obecně pravdu v tom, že posouzení přiměřenosti z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života žadatele má být s ohledem na přímo aplikovatelný čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod prováděno i v případě rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu, lze jej však hodnotit méně přísně než v těch rozhodnutích, kde to zákon o pobytu cizinců výslovně požaduje (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 68/2012 – 39, ze dne 27. 2. 2014, č. j. 9 Azs 41/2014 – 34, ze dne 8. 8. 2018, č. j. 3 Azs 350/2017 – 29, ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017 – 29). V tomto ohledu tedy není závěr krajského soudu o tom, že při zamítnutí žádosti podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců nejsou správní orgány povinny zkoumat přiměřenost rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele, správný. Krajský soud se však přiměřeností svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatelky v souvislosti s narozením dítěte přesto zabýval a vysvětlil, proč k této skutečnosti nepřihlédl. Dítě se stěžovatelce a jejímu manželovi narodilo až po vydání správních rozhodnutí. Správním orgánům proto nelze vyčítat, že tuto skutečnost při svém rozhodování nezohlednily. Přesto i žalovaná přiměřenost dopadu svého rozhodnutí do právní sféry stěžovatelky zkoumala, byť ve „*smyslu správního řádu*“. Uvedla, že rozhodnutí odpovídá okolnostem případu a že není ve veřejném zájmu, aby pobytové oprávnění bylo vydáváno cizincům, kteří pro to nesplňují podmínky, přičemž poukázala rovněž na to, že stěžovatelka ani neuvedla, v čem by napadené rozhodnutí nešetřilo její práva nabytá v dobré víře a ani ze spisového materiálu nelze ničeho dovodit. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaná i krajský soud

pokračování

nesprávně posoudily otázku povinnosti správních orgánů posuzovat přiměřenost rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života žadatele, přesto je z dotčených rozhodnutí patrné, že se jak žalovaná, tak i krajský soud otázky přiměřenosti věnovali.

[31] Jak Nejvyšší správní soud poukázal výše (v odstavci 14), chce-li správní orgán zamítnout žádost žadatele o pobytové oprávnění z důvodu, že žadatel účelově uzavřel manželství, musí prokázat jak úmysl uzavřením sňatku obejít pobytový zákon, tak i úmysl nevést s manželem společný manželský život. To se však správním orgánům nepodařilo, neboť zjištěný skutkový stav nevede k závěru, že stěžovatelka uzavřela manželství výlučně za účelem neoprávněného získání pobytového oprávnění. Jejich rozhodnutí o zamítnutí stěžovatelčiny žádosti o povolení přechodného pobytu je proto nezákonné. Stejně nezákonný je pak i napadený rozsudek krajského soudu, kterým krajský soud zamítl stěžovatelčinu žalobu, již se nezákonnosti správních rozhodnutí bránila.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Již v řízení před krajským soudem existoval důvod ke zrušení rozhodnutí žalované pro vady řízení (§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.), proto Nejvyšší správní soud zrušil vedle rozsudku krajského soudu i rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.] Jelikož nesprávné hodnocení účelovosti uzavřeného manželství může na podkladě doposud zjištěného skutkového stavu napravit žalovaná, nebylo nutné, aby Nejvyšší správní soud zrušil vedle rozsudku krajského soudu a rozhodnutí žalované i rozhodnutí ministerstva vnitra.

[33] Žalovaná bude v dalším řízení vázána právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.) a znovu posoudí, zda stěžovatelka uzavřela manželství výlučně s účelem získat pro sebe neoprávněné povolení k pobytu. Při posuzování žalovaná přihlédne ke všem skutečnostem, které svědčí ve prospěch i neprospěch závěru, že stěžovatelčin úmysl uzavřít manželství byl řádný a o věci rozhodne podle skutkového stavu ke dni vydání jejího nového rozhodnutí. Přitom zohlední i případné změny v osobních poměrech stěžovatelky a jejího manžela, které v mezidobí nastaly, zejména skutečnost, že se manželům narodilo dítě, a dopad svého rozhodnutí zhodnotí i z hlediska jeho zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatelky.

[34] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka měla v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, a má tedy právo na náhradu nákladů těchto řízení. Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí krajského soudu i rozhodnutí žalované a řízení před správními soudy tedy končí. Nejvyšší správní soud proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení (jak před krajským soudem, tak i o kasační stížnosti).

[35] V řízení o žalobě představovaly náklady řízení stěžovatelky zaplacený soudní poplatek ve výši 4 000 Kč (soudní poplatek za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žaloby) a odměna a náhrada hotových výdajů zástupce stěžovatelky. Odměna zástupci náleží celkem za pět úkonů právní služby – převzetí a příprava zastoupení před podáním žaloby, podání žaloby a návrh na přiznání odkladného účinku ze dne 6. 9. 2017, návrh na přiznání odkladného účinku ze dne 11. 9. 2018 a účast na jednání před soudem, a to v hodnotě 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy částka 15 500 Kč [§ 1 odst. 1, § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a j) ve spojení s § 11 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu]. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 300 Kč na jeden úkon právní služby,

celkem tedy 1 500 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Výše odměny za zastupování a náhrady nákladů řízení činí celkem 17 000 Kč. Zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, tato částka se proto zvyšuje o částku 3 570 Kč (21% DPH). Celková náhrada nákladů řízení před krajským soudem činí 24 570 Kč a žalovaná je povinna ji stěžovatelce zaplatit k rukám jejího zástupce ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[36] V řízení o kasační stížnosti představovaly náklady řízení stěžovatelky zaplacený soudní poplatek ve výši 6 000 Kč (soudní poplatek za kasační stížnost a za návrh na odkladný účinek kasační stížnosti) a odměna a náhrada hotových výdajů zástupce stěžovatelky. Odměna zástupci náleží celkem za dva úkony právní služby – podání kasační stížnosti a návrh na přiznání odkladného účinku, a to v hodnotě 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy částka 6 200 Kč [§ 1 odst. 1, § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a j) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu]. K této částce je třeba přičíst 300 Kč na jeden úkon právní služby, celkem tedy 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Výše odměny za zastupování a náhrady nákladů řízení tedy představuje částku 6 800 Kč. Zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, tato částka se proto zvyšuje o částku 1 428 Kč. Celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti tedy činí 14 228 Kč a žalovaná je povinna ji stěžovatelce zaplatit k rukám jejího zástupce ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[37] Celkově je tedy žalovaná povinna uhradit stěžovatelce za řízení o žalobě a kasační stížnosti náhradu nákladů ve výši 38 798 Kč, a to k rukám jejího zástupce advokáta Mgr. Petra Václavka.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 14. prosince 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu